

Spominski večer v zahvalo Filipu Terčelju

Nova Gorica, cerkev Kristusa Odrešenika, 10. januar 2026

7. januarja 2026 je minilo osemdeset let od mučeniške smrti duhovnika, vzgojitelja in profesorja, pesnika in pisatelja, prosvetnega delavca in narodnega buditelja, Filipa Terčelja. Na željo pokojnega vikarja za EPK in vicepostulatorja Terčeljeve beatifikacije, mag. Bogdana Vidmarja, je Civilna iniciativa TBH pripravila spominski večer.

Filip Terčelj je bil rojen na svečnico 1892 v Grivčah nad Ajdovščino (župnija Šturje), bil je dijak prve generacije maturantov tedanjih Škofovih zavodov (danes Škofijske

klasične gimnazije v Ljubljani), med prvo svetovno vojno bogoslovec in posvečen v duhovnika leta 1917 v Ljubljani. Po kaplanski službi v Škofji Loki ga je škof Jeglič poslal na študij na socialno-pedagoško akademijo v Köln, kjer se je na Kolpingovih tečajih seznanil z delovanjem nemških prosvetnih organizacij.

Leta 1922 je na prošnjo nadškofa Frančiška B. Sedeja, ki je pokopan na Sveti Gori, prišel v Gorico za kateheta in vodjo Alojzijevišča (danes univerza).

SPOMINSKI VEČER

v zahvalo

**Filipu
Terčelju,**

narodnemu buditelju,
vzgojitelju mladih,
pesniku, pisatelju
in duhovniku.

**Spominski dogodek bo v Konkatedrali
v Novi Gorici, v soboto, 10. januarja 2026.**

Vabimo vas k sveti maši ob 18. uri in na pogovor ob
19. uri, ki ga bo vodil dr. Jože Možina. Sodelujejo:

- Marija Gasser, avtorica nove monografije o Terčelju
- Ivan Albrecht, avtor biografije
- dr. Renato Podbersič, zgodovinar.

Terčeljeve pesmi poje Zbor Filipa Terčelja Šturje in Slovenski oktet.

Premierno bo predvajan film o Filipu Terčelju. *Sposhi*

Dogodek je organiziran na pobudo pokojnega škofovega vikarja
za EPK in vicepostulatorja mag. Bogdana Vidmarja.

Terčelj je ustanovil številna društva po vsej Primorski in bil tajnik Prosvetne zveze, ki je združevala pevske zборе, gledališke skupine, čitalnice, telovadna društva ... V letih 1922-27 je urejal mesečnik Naš čolnič, zanj napisal večino verskih, vzgojnih in socialnih člankov, dramska besedila ter pesmi za društveno delovanje. Na sveto leto 1925 je organiziral množični shod za mlade fante na Lig in za dekleta na Sveto Goro; v Gorici tečaj za organiste in pevovodje kot predhodnico orgelske šole.

Kot zavednega Slovenca so ga fašisti zasliševali, preganjali, mučili, izgnali, zato je leta 1934 pobegnil v Ljubljano, kjer ga je škof Jeglič postavil za profesorja verouka na II. državni, danes Poljanski gimnaziji, in za bolniškega duhovnika v bolnici za duševne bolezni na Poljanskem nasipu. Leta 1935 napisal evharistične šmarnice za kongres

v Ljubljani, pod psevdonimom Grivški pisal pesmi za dijaško glasilo Naša zvezda. Leta 1942 je v vojnih razmerah skromno obhajal srebrno mašo.

Njegova mučeniška smrt se je zgodila v Selški dolini, kamor je na povabilo sobrata duhovnika Franca Krašne, v prazničnih božičnih dneh, šel pomagat na župniji Davča in Sorica. Umrl je 7. 1. 1946 v Štulčevi grapi.

Sveto mašo je v novogoriški sostolnici ob so-maševanju več duhovnikov daroval generalni vikar koprške škofije msgr. Slavko Rebec: ... »Med letoma 1917 in 1946 je bil duhovnik Filip Terčelj. Bil je čvrst, zavzet, pokončen, delaven, čustven ... Povsod tam, kjer je bil, je bil. Tako je bil, da so ga že takrat opazili prijatelji in sovražniki; tisti, ki jim je pomagal in tisti, ki mu niso hoteli pomagati. Tako je bil, da še danes vidimo njegovo osebnost in njegova dela ... Spoštovani gospod Filip, hvala za vsa vaša dela ljubezni do človeka in še večja hvala, ker ste sami sebe tako postavili v življenje, da ste nam še danes odsev Božje svetosti.«

V svojem pesniškem in pisateljskem opusu nam je zapustil številna dela. Med njimi so najbolj znane bogoslužne pesmi v pesmaricah Božji spevi (1929), Gospodov dan (1930) in Zdrava Marija (1933), za katere je napisal več kot sto besedil: V hišo Božjo smo dospeli, Kristus je vstal; O, srečni dom nad zvezdami, Vihar divja! ...

Med nabožnimi besedili izstopajo: Zrna (1927) - priročnik za prosvetne tekme, šmarnice Marija naše življenje (1928), družinski molitvenik Mati uči otroka moliti (1930), brošuro Našemu nadpastirju za srebrni jubilej (1931), zbirka črtic Ogorki (1935), povest Vozniki (1940) ...

Spominski dnevi in svete maše ob 80. obletnici Terčeljeve mučeniške smrti so potekali v Železnikih, Šturjah in v konkatedrali v Novi Gorici. Na slednjem, 10. 1. 2026, se je zbrala veličastna množica vernikov, da bi se poklonila spominu na pokojnega Bogdana Vidmarja, ki si je dolga leta prizadeval, da ne bi pozabili na Filipa Terčelja.

Na spominskem večeru v konkatedrali je bila po sveti maši predstavljena nova knjiga Selška dolina – zadnji dom Filipa Terčelja, avtorice Marije Gasser. Ob njej so v pogovoru, ki ga je vodil novinar dr. Jože Možina, življenje in delo ovrednotili tudi duhovnik Ivan Albreht (duhovni pomočnik v Terčeljevih rodnih Šturjah) in goriški zgodovinar dr. Renato Podbersič.

Terčeljeve uglasbene pesmi sta pri maši in po njej zapela Zbor Filipa Terčelja Šturje in Slovenski oktet, studio Siposh pa je premierno predstavil kratki film o Terčelju, z naslovom Zvesti krmar. Civilna iniciativa TBH pa je posthumno podelila nagrado Filipa Terčelja duhovniku Bogdanu Vidmarju za njegovo neutrudno delo na verskem in družbenem področju delovanja na Goriškem.

Pogovor po sveti maši: Marija Gasser je predstavila monografijo o Filipu Terčelju, duhovnik Ivan Albreht je razkrival dogodke, tudi neljube, ob nastajanju obširnega življenjepisa Filipa Terčelja (leto izdaje 2017). Večer je obogatil dr. Renato Podbersič s pomembnimi zgodovinskimi podatki. Pogovor je vodil novinar dr. Jože Možina.

Redki dogodki privabijo v prostorno cerkev Kristusa Odrešenika tako množico! Na koru je gneča, balkon je zaseden do zadnjega sedeža, pod balkonom ljudje natrpani stojijo, ker je zmanjkalo sedišč.

Dva dodatka, prvi je iz knjige Filip Terčelj, duhovnik v primežu dveh svetovnih vojn in treh zločinskih režimov, avtorja Ivana Albrehta, drugi iz knjige Selška dolina – zadnji dom Filipa Terčelja, avtorice Marije Gasser.

Prvi dodatek: Gospod Ivan Albreht začenja obsežen življenjepis Filipa Terčelja s prijateljskim nagovorom sobratu duhovniku: »Spoštovani Filip, že pet let

Besedilo in fotografije: Nadja Ušaj Pregelj

se srečujeva skoraj vsak dan. Zjutraj pred mašo najprej pozdravim Jezusa v tabernaklju – v isti šturski cerkvi in pred istim tabernakljem, kjer si ga pozdravljal ti pred stotimi leti. Potem vstopim v zakristijo, da se pripravim na mašo. Tam me na steni pozdravi tvoja, meter visoka, portretna fotografija. Sediš na stolu z naslonjalom in si z desno roko podpiraš obraz; le rahlo, toliko, da daješ vtis razmišljujočega človeka. Leva roka počiva na kolenu.

Pogled proti oltarju, pred katerim ob okrogli mizi sedijo gostje večera in razkrivajo po Prišepetovalcu: »Nič ni namreč skrito, kar se ne bi razodelo, in nič zakrito, kar se ne bi spoznalo in prišlo na dan.« (Lk 8, 17)

Potem mi stopi pred oči tvoja zadnja fotografija, posneta konec decembra leta 1945, nekaj dni pred smrtjo. Izgledaš starejši. Tako si ubog, da si bil oblečen v obleko pokojnega davškega cerkovnika. Leta, zlasti pa napor in preizkušnje, so ti izklesali obraz. A kmalu nato si bil umorjen, zagrebli so te na skrivnem mestu. Pokrili so te z umazanim molkom; lahko so se širile le laži o tvojem delu in izginotju. Vendar si na zadnji fotografiji upravičeno mirno zrl v daljavo. Preveč dobrega si napisal, zlasti pa si naredil preveč plemenitega, da bi te lahko katerikoli zločinski režim izbrisal z odra zgodovine.«

Drugi dodatek je iz knjige Selška dolina – zadnji dom Filipa Terčelja. Gospod Bogdan Vidmar je uvod v knjigo naslovil Ne bodimo zazrti v brezna, pogledjmo v nebo in v njem med drugim zapisal: »Terčelj še vedno oblikuje slovensko krščansko kulturo, vpliva na našo molitev in na naš odnos do Boga. Če mu tega ne priznava najširša javnost, ali znamo to ceniti vsaj kristjani? Še in še smo lahko hvaležni za Filipa Terčelja in druge slovenske mučence ter se jim priporočamo

ter zanje molimo. Komunistični režim je dosegel njihovo smrt, ni pa jih mogel izničiti. Še vedno so živi. Iz večnosti prosijo za nas. Njihova moč v nebesih je veliko večja, kot je bila na zemlji. Prepričan sem, da so med žrtvami

komonizma mnogi mučenci svetniki. Z njimi smo povezani. To je za nas neizmeren vir moči in velika milost. To je blagoslov za naš narod. Ne bodimo zazrti v brezna, pogledjmo v nebo!«

Pripis: Spoštovani gospod Bogdan Vidmar, sedaj se iz nebes ob predragem Filipu Terčelju zazirate v »naša brezna«. Mi mólimo za vas, vi pa prosíte nebeškega Očeta za nas in naš narod, da premagamo vse težave, pospravimo vsa brezna, tudi tista, ki jih nosimo skrita globoko v sebi in so polna zamer in sovraštva, ločevanj in obtoževanj in drugih nespodbudnih ravnanj, ki nas spodjedajo, namesto da bi jih premagali in izbrali to, kar nas krepi in vzpodbuja, da bomo »stali inu obstali« in bomo kot narod poslednji dan pridruženi ovcam na Gospodovi desnici.

*Komentarji ob fotografijah in dodatki:
Udeleženec spominskega večera.*